

5. SINIF DIN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 4 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. DKAB.5.1.1 · Evrendeki mükemmel düzene ilişkin akıl yürütebilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Aşamalardan birini seçip gerçekleşmemesi durumunu belirtir (ör. buharlaşma olmazsa bulut oluşmaz).	4
a)	Bunun doğaya ya da canlılara etkisini doğru bir örnekle açıklar (ör. yağmur yağmaz, bitkiler kurur, içme suyu azalır).	4
b)	Düzenin bir özelliğini yazar (süreklilik, birbirine bağlılık, ölçülülük, belirli bir sıra/amaç).	4
b)	Yazdığı özelliği su döngüsündeki bir durumla gerekçelendirir (ör. her aşama bir sonrakini hazırlar; döngü sürekli tekrarlanır).	3

a) Örnek cevap: Buharlaşma olmasaydı bulutlar oluşmaz, yağmur ve kar yağmazdı. Toprak kurur, bitkiler yetişemez, canlılar içecek su bulamazdı.

b) Örnek cevap: Evrendeki düzen birbirine bağlıdır: Su döngüsünde her aşama bir sonrakini hazırlar; buharlaşma olmadan bulut, bulut olmadan yağmur olmaz. Döngü de durmadan aynı sırayla tekrarlanır.

Sık hatalar: Aşamanın gerçekleşmemesini yazıp sonucunu açıklamamak; Düzenin özelliğini yazıp su döngüsüyle ilişkilendirmemek

2. DKAB.5.1.2 · Evrendeki mükemmel düzenden hareketle Allah'ın (c; c) varlığı ve birliğini müşahade edebilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Yerin ve göğün düzeninin bozulacağını belirtir.	5
b)	Birden fazla yöneticinin farklı kararlar verdiği bir örnek kurar (ör. bir sınıfta iki öğretmenin aynı anda farklı kurallar koyması).	5
b)	Örneği evrendeki tek ve uyumlu düzenle ilişkilendirerek Allah'ın bir olduğu sonucuna bağlar.	5

a) Örnek cevap: Yerin ve göğün düzeni bozulurdu.

b) Örnek cevap: Bir sınıfta iki öğretmen aynı anda farklı kurallar koysa sınıfta karışıklık çıkar. Evrende ise her şey tek bir düzen içinde, uyum içinde işler. Bu da evreni yaratan ve yönetenin bir tek Allah olduğunu gösterir.

Sık hatalar: Ayetteki "düzen bozulurdu" sonucunu Allah'ın birliğiyle ilişkilendirmemek; Örneği yazıp ayetle bağlantısını kurmamak

3. DKAB.5.1.2 · Evrendeki mükemmel düzenden hareketle Allah'ın (c; c) varlığı ve birliğini müşahade edebilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
	Evrendeki düzenin ölçülü, sürekli ve şaşmaz olduğunu bir örnekle gösterir.	4
	Tesadüfün böyle bir düzeni oluşturamayacağını bir karşılaştırma, örnek ya da akıl yürütmeyle gerekçelendirir (ör. harfler rastgele dökülünce anlamlı bir kitap oluşmaz).	8
	Ayetteki "her şeyi bir ölçüye göre takdir etmiştir" ifadesini cevabına delil olarak kullanır.	4
	Düzenin yaratıcısının Allah olduğu sonucuna ulaşır ve görüşünü saygılı bir üslupla ifade eder.	4

Örnek cevap: Burak, evrene baktığımızda her şeyin ölçülü olduğunu görüyoruz: Dünya Güneş'e tam uygun uzaklıkta, gece ile gündüz her gün aynı düzenle geliyor. Bir kutudaki harfleri yere döksek kendiliğinden anlamlı bir kitap oluşmaz; anlamlı bir düzen, onu bilerek kuran birini gösterir. Furkân suresinde de Allah'ın her şeyi yaratıp bir ölçüye göre takdir ettiği bildiriliyor. Bu yüzden ben bu düzenin tesadüf değil, Allah'ın eseri olduğunu düşünüyorum. Sen de istersen birlikte daha çok örnek inceleyebiliriz.

Sık hatalar: Görüşünü yalnızca "tesadüf olamaz" diye tekrar edip gerekçe göstermemek; Ayeti cevaba bağlamamak; Arkadaşını küçümseyen bir dil kullanmak

4. DKAB.5.1.3 · Allah'ın (c; c) güzel isimlerini bağlamına uygun kullanabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Gaffâr ismini yazar ve bağışlama anlamıyla gerekçelendirir.	5
b)	Semî ismini yazar ve her şeyi iştirme anlamıyla gerekçelendirir.	5
c)	Rezzâk ismini yazar ve rızık verme anlamıyla gerekçelendirir.	5

a) Örnek cevap: Gaffâr; çünkü Allah bağışlaması çok olandır, pişman olan kulunu bağışlar.

b) Örnek cevap: Semî; çünkü Allah her şeyi iştirir, içinden edilen duayı da iştirir.

c) Örnek cevap: Rezzâk; çünkü sofradaki yiyecekleri rızık olarak veren Allah'tır.

Sık hatalar: İsmi doğru yazıp gerekçe yazmamak; Semî ile Basîr'i karıştırmak

5. DKAB.5.1.3 · Allah'ın (c; c) güzel isimlerini bağlamına uygun kullanabilme · orta

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Adl (Âdil/Adil) ismini ya da adaletle ilgili başka bir ismi (ör. Muksit) yazar.	5
a)	Merîç'in herkese eşit davranmasını adalet anlamıyla ilişkilendirerek gerekçelendirir.	5
b)	Merhametle ilgili birinci uygun davranışı yazar (ör. hayvanlara iyi davranmak).	5
b)	Merhametle ilgili ikinci uygun davranışı yazar (ör. yardıma ihtiyacı olan bir arkadaşına destek olmak, küçükklere şefkat göstermek).	5

a) Örnek cevap: Adl ismiyle; çünkü Allah tam adaletlidir. Merîç de takım kurarken kimseyi kayırmadan herkese eşit davranarak adaletli olmaya çalışmıştır.

b) Örnek cevap: Sokaktaki kedi ve köpeklere su ve yiyecek bırakabilir. Dersi anlamakta zorlanan bir arkadaşına sabırla yardım edebilir.

Sık hatalar: İsmi bulup davranışla bağlantısını açıklamamak; Merhametle ilgisi olmayan davranışlar yazmak

6. DKAB.5.1.4 · İhlas suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I için Allah'ın Samed olduğunu, her şeyin O'na muhtaç olup O'nun hiçbir şeye muhtaç olmadığını yazar.	3
a)	II için hiçbir şeyin O'na denk ve benzer olmadığını yazar.	3
b)	Surenin Allah'ın temel özelliklerini (birliği, Samed oluşu, doğmamış ve doğurmamış oluşu, eşsizliği) kısaca tanıttığını belirtir.	3
b)	Benzetmenin hangi yönden uygun olduğunu gerekçelendirir (kimlik kartı gibi kısa ve öz bilgi verir).	3
b)	Benzetmenin bir sınırını belirtir (ör. kimlik kartı insanları birbirine benzer bilgilerle tanıtır; Allah ise hiçbir şeye benzemez).	3

a) Örnek cevap: I: Allah Samed'dir; her şey O'na muhtaçtır, O hiçbir şeye muhtaç değildir. II: Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir.

b) Örnek cevap: Benzetme bir yönüyle uygundur; çünkü sure dört kısa ayette Allah'ın bir olduğunu, Samed olduğunu, doğmadığını ve doğurmadığını, hiçbir şeyin O'na denk olmadığını öz biçimde anlatır. Ancak kimlik kartı insanları ad, doğum yeri gibi birbirine benzer bilgilerle tanıtır; Allah ise doğmamıştır ve hiçbir şeye benzemez. Bu yönüyle benzetme sınırlıdır.

Sık hatalar: Tabloyu doldurup benzetmeyi değerlendirmemek; Benzetmenin yalnız olumlu yönünü yazmak